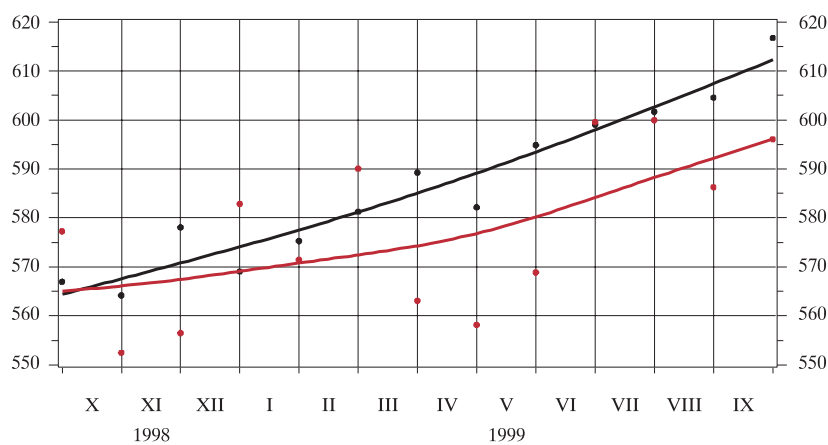


MONETĀRAIS BIĻETENS

9•1999

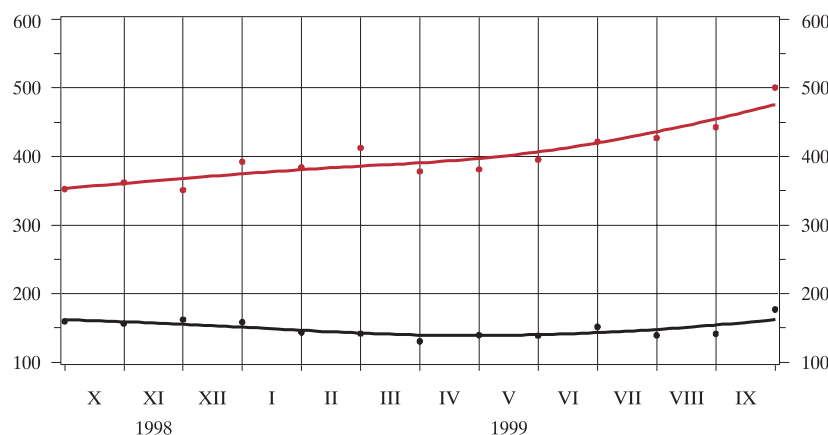
Septembrī Latvijas banku sektora darbība bija stabila. Kredītiestāžu aktīvi palielinājās par 4.7%, iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu un no šīs klientu grupas piesaistīto noguldījumu atlikums pieauga (attiecīgi par 2.0% un 1.7%). Straujāk nekā iepriekšējos mēnešos pieauga banku sektora ārzemju aktīvi (par 8.5%). Pēc četrus mēnešus ilguša krituma par 0.6% palielinājās plašās naudas apjoms. Lai gan, Latvijas Bankai veicot intervences valūtas tirgū, saruka centrālās bankas tīrie ārējie aktīvi (par 6.5%) un samazinājās arī skaidrā nauda apgrozībā (par 1.8%), lata segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem septembra beigās pārsniedza 106%. Samazinājās banku resursi latos, tāpēc pieauga iekšzemes starpbanku un valdības vērtspapīru tirgus procentu likmes. Starpbanku tirgus vidējā svērtā procentu likme sasniedza 6.5%, bet valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmju diskonta likmes – 4.2–6.0%. Auga pieprasījums pēc Latvijas Bankas kredītiem, tomēr, īstenojot stingrāku monetāro politiku, tas tika apmierināts tikai daļēji. Latvijas eiroobligāciju papildemisijas (75 milj. eiro vērtībā ar 6.25% kuponu likmi) izvietošana starptautiskajā tirgū septembra nogalē liecināja, ka ārvalstu ieguldītāju pozitīvā attieksme pret Latviju nav mainījusies. To apstiprināja arī kredītreitingu aģentūras *Fitch IBCA* paziņojums par Latvijai iepriekš piešķirto kredītreitingu saglabāšanu. Uzlabojoties situācijai vairākās tautsaimniecības nozarēs, salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās bezdarba līmenis. Septembra beigās publiskotie iekšzemes kopprodukta rādītāji liecināja par pozitīvām tendencēm Latvijas tautsaimniecībā. Lai gan joprojām bija jūtamas Krievijas krīzes negatīvās sekas, samazinājies reālā iekšzemes kopprodukta kritums (2. ceturksnī – 1.8%; 1. ceturksnī – 2.3%).



BANKU PIESAISTĪTIE NOGULDĪJUMI UN IZSNIEGTIE KREDĪTI

(milj. latu)

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām
noguldījumi
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām
izsniegtie kredīti



NO ĀRVALSTU NEBANKĀM PIESAISTĪTIE NOGULDĪJUMI UN TĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(milj. latu)

Noguldījumi
Kredīti

Septembrī plašā nauda M2X palielinājās par 5.7 milj. latu un mēneša beigās sasniedza 947.6 milj. latu. Skaidrā nauda apgrozībā bez atlikumiem banku kasēs samazinājās par 4.1 milj. latu, bet iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums pieauga par 9.8 milj. latu. Latos veikto noguldījumu atlikums samazinājās (par 1.9%),

savukārt ārvalstu valūtās veikto noguldījumu atlikums pieauga (par 5.6%). Gandrīz nemainījās pieprasījuma noguldījumu atlikums, bet termiņnoguldījumu atlikums pieauga par 5.6%.

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto īstermiņa kredītu un OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās (attiecīgi par 1.1 procentu punktu un 0.6 procentu punktiem), bet nedaudz palielinājās latos izsniegto ilgtermiņa kredītu un OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme. Banku ieinteresētību līdzekļu piesaistē raksturoja gan latos, gan OECD valstu valūtās veikto īstermiņa noguldījumu vidējās svērtās procentu likmes palielināšanās.

Banku sistēmas iekšzemes kredītu pieaugumu (par 34.3 milj. latu jeb 5.3%) noteica gan valdības noguldījuma Latvijas Bankā atlikuma samazināšanās (neto kredīts valdībai pieauga par 22.1 milj. latu), gan iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma palielināšanās (par 12.2 milj. latu, t.sk. ilgtermiņa kredītu – par 11.0 milj. latu). Latos un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums salīdzinājumā ar augusta beigām palielinājās (attiecīgi par 2.1% un 1.9%).

Pieauga banku pieprasījums pēc Latvijas Bankas aizdevumiem. Kaut arī izsniegto aizdevumu apjoms palielinājās (*repo* kredīti tika izsniegti 50.5 milj. latu apjomā), Latvijas Bankas aizdevumu bankām atlikums pieauga tikai par 2.8 milj. latu. Latvijas Bankas organizētajās valūtas mijmaiņas (*swap*) darījumu izsolēs septembrī izsniegto līdzekļu apjoms sasniedza 13.0 milj. latu, bet kopējais šādi izsniegto līdzekļu atlikums septembra beigās – 24.9 milj. latu.

Saruka arī Latvijas Bankas no bankām piesaistīto termiņnoguldījumu apjoms. Mēneša laikā tika piesaistīti tikai 7.0 milj. latu, bet termiņnoguldījumu atlikums centrālajā bankā samazinājās līdz 2.6 milj. latu.

Banku interese par valdības vērtspapīru izsolēm bija neliela, un vērtspapīru pieprasījuma un piedāvājuma koeficients saruka līdz 0.37 (augustā – 2.01). Mēneša laikā notika trīs 1 mēneša un divas 3 un 6 mēnešu valsts iekšējā aizņēmuma parādīmju izsoles. 1 un 3 mēnešu parādīmes tika pārdotas 0.4 milj. latu, bet 6 mēnešu – 1.1 milj. latu apjomā. Apgrozībā esošo valdības vērtspapīru kopapjoms samazinājās par 3.9% (septembra beigās – 143.7 milj. latu). 47.3% no tiem bija 2 gadu obligācijas, 36.2% – 12 mēnešu un 11.9% – 6 mēnešu parādīmes.

Pasaules valūtas tirgū septembrī, tāpat kā iepriekšējos mēnešos, visvairāk svārstījās Japānas jenas kurss. Pēc Japānas iekšzemes kopprodukta 1999. gada 2. ceturkšņa pozitīvo rādītāju publiskošanas Japānas jenas kurss attiecībā pret ASV dolāru sasniedza augstāko līmeni pēdējo trīs gadu laikā. Mēneša otrajā pusē Japānas jenas kursa kritumu attiecībā pret ASV dolāru noteica tirgus dalībnieku pārliecība, ka Japānas centrālā banka īstenos ekspansīvu monetāro politiku. Japānas centrālajai bankai šādu iespēju noliedzot, jenas kurss atkal palielinājās. Tāpēc septembra beigās Japānas jenas kurss gan attiecībā pret ASV dolāru, gan pret eiro bija augstāks nekā mēneša sākumā. Eiro kursu septembra sākumā visvairāk ietekmēja valdošās koalīcijas neveiksmes pašvaldību vēlēšanās Vācijā, un eiro kurss gan attiecībā pret ASV dolāru, gan pret Japānas jenu samazinājās. Tomēr septembra otrajā pusē vairāku Eiropas Centrālās bankas amatpersonu izteikumi par iespējamo procentu likmju pieaugumu tuvākajā nākotnē veicināja eiro kursa pieaugumu līdz līmenim, kāds bija septembra sākumā. Septembrī attiecībā pret latu ASV dolāra kurss samazinājās par 1.4%, eiro, Vācijas markas un Francijas franka – par 0.7%, bet Japānas jenas un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss palielinājās attiecīgi par 3.0% un 2.1%.

Septembrī nodokļu ieņēmumi nesasniedza plānoto apjomu un joprojām liels bija valsts speciālā budžeta deficīts, tāpēc palielinājās gan valsts pamatbudžeta, gan valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts, mēneša beigās sasniedzot attiecīgi 74.5 milj. latu un 95.0 milj. latu.

Patēriņa cenu indekss salīdzinājumā ar augustu palielinājās par 0.3%. Gada inflācija septembrī bija 2.4% (1999. gada pirmajos deviņos mēnešos – 1.6%). Patēriņa cenu indeksu septembrī visvairāk ietekmēja dzelzceļa biļešu cenu kāpums (par 27.2%), starppilsētu autobusu biļešu cenu pieaugums (par 6.6%) un degvielas cenu kāpums (par 1.2%). Salīdzinājumā ar augustu preču un pakalpojumu cenas palielinājās (attiecīgi par 0.1% un 1.1%). Ražotāju cenu indekss salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 0.6%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās par 4.0%.

	1999	
	VIII	IX
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	-6.5	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.2	0.3
Gada (%)	2.1	2.4
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	117 636	114 296
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	9.8	9.5
Valsts pamatbudžeta fiskālā balance (milj. latu)	-59.6	-74.5
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	84.1	*
Imports	149.7	*
Balance	-65.6	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. latu)

(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	1999	
	VIII	IX
Banku sistēma		
M2X	941.9	947.6
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	355.6	351.5
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	586.3	596.1
Pieprasījuma noguldījumi	419.2	419.7
Terminnoguldījumi	167.1	176.4
M2D	662.4	652.5
Tīrie ārējie aktīvi	437.6	418.0
Tīrie iekšējie aktīvi	504.2	529.6
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	604.6	616.8
Īstermiņa kredīti	181.4	182.6
Ilgtermiņa kredīti	423.2	434.2
Kredīts valdībai (neto)	37.6	59.7
Latvijas Banka		
M0	447.2	449.8
Skaidrā nauda apgrozībā	393.4	386.5
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	49.8	62.1
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	4.0	1.2
Tīrie ārējie aktīvi	511.8	478.6
Tīrie iekšējie aktīvi	-64.6	-28.8
Kredīti	21.4	54.3
Bankām	36.3	39.1
Valdībai (neto)	-15.0	15.2
Pārējie aktīvi (neto)	-86.0	-83.1
Ārējās rezerves*	877.57	843.71
Zelts	63.26	76.16
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.44	0.44
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.01	0.01
Ārvalstu konvertējamās valūtas	813.86	767.10

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	1999	
	VIII	IX
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.5	6.5
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	12.6	11.5
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	13.1	14.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.9	12.1
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	11.5	10.9
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	1.6	1.6
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.2	6.4
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	4.4	4.5
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	6.6	6.3
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.5	6.3
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5870	0.5790
Ls pret DEM	0.3143	0.3121
Ls pret GBP	0.9330	0.9530
Ls pret FRF	0.0937	0.0930
Ls pret 100 JPY	0.5290	0.5450
Ls pret EUR	0.6147	0.6103

Sabiedriskajā sektorā (bez sabiedriskajām un reliģiskajām organizācijām) strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa salīdzinājumā ar augustu samazinājās par 1.4% un bija Ls 153.69. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada septembri šajā sektorā nodarbināto mēneša vidējā bruto darba samaksa palielinājās par 6.4% un pirktpēja pieauga par 3.9%.

Bezdarba līmenis ceturto mēnesi pēc kārtas samazinājās un septembra beigās bija 9.5% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita.

Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada septembri samazinājās par 9.5% (t.sk. Ventspils ostā – par 11.7%).

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību 1999. gada augustā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss samazinājās par 6.5% (jūlijā – par 9.4%), bet mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 4.0%.

	1999	
	VIII	IX
Banku rezerves	88.3	94.8
Nacionālā valūta banku kasēs	37.8	34.9
Noguldījumi Latvijas Bankā	50.5	59.9
Ārzemju aktīvi	830.9	901.6
Ārvalstu valūta banku kasēs	28.7	29.1
Prasības pret ārvalstu bankām	359.1	369.9
Prasības pret ārvalstu nebankām	323.0	375.4
Pārējie aktīvi	120.1	127.3
Prasības pret centrālo valdību (neto)	84.7	78.1
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-32.1	-33.6
Prasības pret valsts uzņēmumiem	36.5	37.7
Prasības pret privātuzņēmumiem	497.8	504.7
Prasības pret privātpersonām	82.1	86.4
Neklasificētie aktīvi	168.5	169.4
Pamatlīdzekļi	93.2	93.4
Nauda ceļā	6.7	6.5
Pārējie aktīvi	36.1	37.2
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	32.5	32.3
AKTĪVI PAVISAM	1 756.6	1 839.1
Pieprasījuma noguldījumi	236.3	229.2
Valsts uzņēmumu	28.1	30.6
Privātuzņēmumu	131.1	121.8
Privātpersonu	77.2	76.8
Termiņnoguldījumi	70.5	71.7
Valsts uzņēmumu	8.6	10.2
Privātuzņēmumu	24.2	23.9
Privātpersonu	37.8	37.6
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	279.5	295.1
Valsts uzņēmumu	19.3	23.6
Privātuzņēmumu	137.4	146.4
Privātpersonu	122.8	125.2
Tranzītfondi	18.4	18.7
Ārzemju pasīvi	905.1	962.2
Saistības pret ārvalstu bankām	179.7	172.1
Saistības pret ārvalstu nebankām	442.9	500.7
Kapitāls un rezerves	131.5	131.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	151.0	157.7
Saistības pret Latvijas Banku	39.3	42.0
Parāda vērtspapīri	3.2	5.2
Kapitāls un rezerves	0.7	15.1
Uzkrājumi parādiem un saistībām	91.1	89.3
Neklasificētie pasīvi	112.6	110.6
Nauda ceļā	37.8	43.5
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	47.6	41.5
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	27.3	25.6
PASĪVI PAVISAM	1 756.6	1 839.1

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 1999

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi ir atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes Internet lappusē (<http://dsbb.imf.org>).

Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas Internet lappusē (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).